

התקווה מברזל, הסכנות גדולות ים המלח צילום: יענה דוידי

שום קשר להצללת ים המלח

סילבן שלום הפך את "צינור הימים" לגלימת הסופרמן שלו להצללת ים המלח. במציאות הצינור יוכל לקוז רק 10 אחוזים מקצב הנסיגה השנתי, ובפרויקט החדש יש גם סכנות: מחלחול מי מלח למי התהום בערבה ועד יצירת שכבת גבס

אביב לביא

הערבה ולפניו קשה במשק המים הישראלי. העובדה שהצינור אמור לעבור בשטח ירדן, שתהיה אחראית על התחזוקה והבטיחות, לא מוסיפה שלווה בצד הישראלי.

התשובה של סילבן שלום ואנשיו לחששות הללו פשוטה: מדובר בפייז'וט. אם המים של ים המלח לא יהפכו לעיסה מנוכסת, ואם הכל יעבוד כשיר, נזכר בעתיד להגדיל מסמעותות את היקף ההורסה ואז באמת לשפר את מצבו של ים המלח ונעדין, בשום תסריט לא מדובר בכמות שתאפשר אפילו לעצור את נסיגת המפלס. אבל אין מי שיכול לחזות את רעידת הארמה הבאה, והשאלה היא אם שווה להסיק מאות מיליוני דולרים בניסוי שעלול להסתיים כריח של ביצים מרוחות.

ההצלה של ים המלח תצטרך להגיע כנראה מכיוון אחר. שיתוף פעולה אזורי וסיוע למשק המים של הישראלים, הירדנים והפלסטינים הוא עניין חשוב דיו, אבל למרבה הצער הוא מביא פחות תהילה.

אמר בזמנו השד הקודם להגנת המכיר בה, נלעד ארדן, ש'הפריקט הזה עלול להמיט אסון על ים המלח ועל המדינה והתיירות באזור'.

חשש אחר מגיע מצד בכירי הנאדר לוגים: הצינור אמור להיטת על פני 180 קילומטר בתוואי הרגיש ביותר באזור לרעידות ארמה חזקות - השכר המורדי-אפריקני. מאחר שהמים שיוודו בו הם מי תמלחת ממתקן ההתפלה בעקבה, כל סדק בצינור עלול להביא לחרירת מים מלוחים למי התהום של

על דוח שפרסם הבנק העולמי לפני כמה חודשים, שקבע בשורה התחתונה שיש היתכנות לפרויקט. אלא שבדרך לשורה התחתונה הוצגה סדרה של חששות: המפגש בין המים של ים סוף לאלה של ים המלח, למשל, עלול ליצור ריאקציות כימיות שיביאו לטנשוג של אצות ארוכות, ליצירת שכבת גבס שתלכין את המים ולתגר בות חיידקיות, שיתבטאו בהתפרצות ריח של מימן גופריתי - המוכר יותר כניחוח של ביצים מרוחות. לא במקרה

הלא הוא "צינור הימים" שמחליף את תעלת טוסיס המיתולוגית. בצינור הזה אמורים לזרום צפונה כ-160 מיליון מ"ק בשנה. על הצינור הזה תופר סילבן שלום את גלימת הסופרמן שלה לא רק שהוא מצליח לגרום סוף לירדנים, לירדנים והפלסטינים להסכים על משהו ואלה בהחלט חרשות טובות, הוא גם יציל כמו ידיו וחוזו את ים המלח.

וכאן מתחילות הבעיות. לפני הכל, הכמות: עוד לפני שמדברים על שיקום ים המלח, רק כדי לעצור את נסיגת המפלס ולהשאיר את הים בגובה הנוכחי, יש צורך להורים אליו כמיליארד מ"ק בשנה. לכן, הכמות שאמורה להגיע לים המלח בצינור התניגי תסייע, במקרה הטוב, לקוז כ-10 אחוזים מקצב הנסיגה השנתי. במקום נסיגה של כ-1.10 מטר בשנה, חים ייסוג כמטר אחד. סיבה למסיבה תפנית היסטורית: לא ממש. התועלת לים המלח תהיה זעומה, והסיכונים לא קטנים: המים נשענו

בואו נשים את הדברים בפרופורציה: כשמפזרים את המלח ההצרות והטי קסים התניגיים, ההסכם שנחתם היום מושיגנטון עוסק בפרויקט חשוב של חיילופי מים בין מדינות שכנות. כשלב זה, הקשר שלו להצללת ים המלח קלוש ביותר.

במרכז ההסכם עומד מתקן ההתפלה שיוקם בעקבה, ויתפיל כ-80 מיליון מ"ק שיישאבו מים סוף. ישראל תקבל כמחצית הכמות לטובת אילת והעי רבה, ותחזיר לירדנים מים מהכנרת לטובת אזור עמאן. הם ימכרו לנו מים בדרום, אנחנו נמכור בחזרה בצפון, וכולם יוכלו לשתות ולהשקות לרוויה. על הדרך גם הפלסטינים יקבלו כמה עשרות מ"ק, שישפרו את מאזן המים בנה המיובשת.

עד כאן מדובר בפרויקט צנוע למדי, התניגי, של שיתוף פעולה אזורי, שבו הצמא והאינטרסים הכלכליים טובים על המחלוקות והאיבה הפוליטית. הבעיה מתחילה כיומרה למתות את צינור "הירדן" (המים הארום לים סוף),

ההצלה של ים המלח תצטרך להגיע כנראה מכיוון אחר. שיתוף פעולה אזורי וסיוע למשק המים של הישראלים, הירדנים והפלסטינים הוא עניין חשוב דיו, אבל למרבה הצער הוא מביא הרבה פחות תהילה